

КВІТКА

1. Що таке квітка
2. Фази утворення квітки
3. Будова квітки
4. Оцвітина

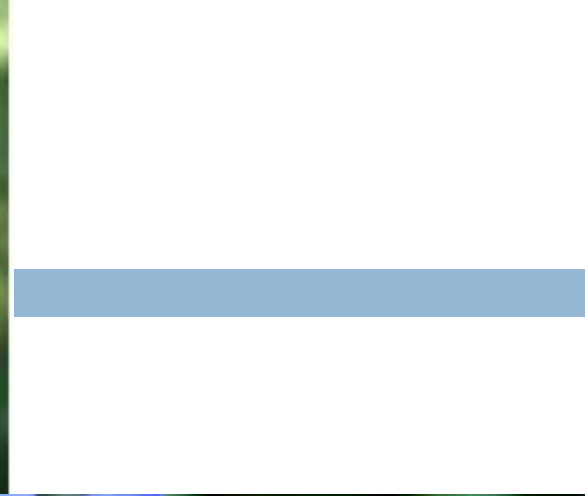
Квітка — видозмінений
укорочений,
нерозгалужений пагін з
обмеженою здатністю
до росту,
метаморфізованими
листочками, призначений
для запилення,
статевого процесу і
утворення насіння та пл
одів, що формується у
квіткових рослин.

Фази утворення квітки

багатоступеневий. Він індукується довжиною дня або фотоперіодом та холодом (яровизація). Лише в деяких видів при відсутності індуктивних умов утворення квіток не спостерігається зовсім — повний контроль цвітіння зовнішнім середовищем. У видів індуктивні умови прискорюють цей процес (кількісний контроль) або зовсім не діють (автономне утворення квіток). Після закінчення першої фази ініціації цвітіння настає друга, завершальна (евокація), під час якої в апексі відбуваються процеси, які обумовлюють появу зачаткових елементів квітки. Якщо сприйняття фотоперіоду можна назвати листковою фазою ініціації цвітіння, то евокація — це фаза, яка реалізується в апексі стебла. В ході евокації під впливом флорального стимулу в конусі наростання стебла індукується експресія генів, що відповідають за морфогенетичну програму квіткоутворення. Збільшується кількість клітинних поділів, змінюється форма апекса.

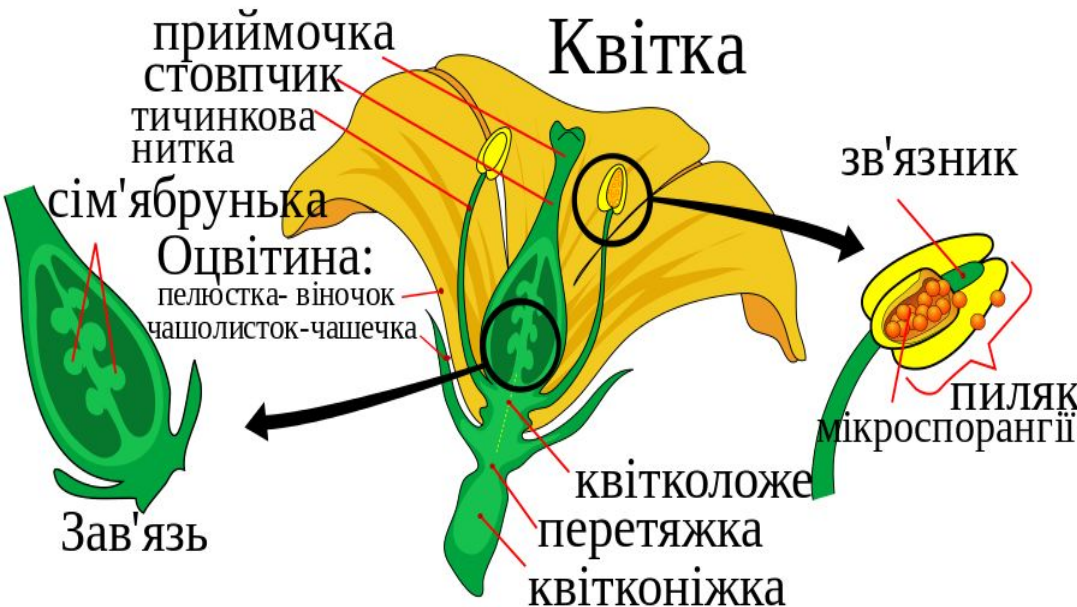

Будова квітки

Квітка складається із *стеблової частини* (квітконіжка і квітколоже), *листяної частини* (чашолистки, пелюстки) та *генеративної частини* (тичинки, маточка або маточки). Квітка є апікальним (верхівковим) органом, але при цьому вона може розташовуватися як на верхівці головного пагона, так і бічного. Вона прикріплюється до стебла за допомогою квітконіжки. Якщо квітконіжка сильно вкорочена або відсутня, квітка називається *сидячою* (подорожник, вербена, конюшина). На квітконіжці розташовуються також два (у дводольних) і один (у одnodольних) маленьких передлистки — *приквітки*, які часто можуть бути відсутні.

Верхня розширена частина квітконіжки, на якій розташовуються всі органи квітки, називається квітколожем. Квітколоже може мати різні розміри і форму — *плоску* (півонія), *опуклу* (суниця, малина), *увігнуту* (мигдаль), *подовжену* (магнолія). У деяких рослин в результаті зрощення квітколожа, нижніх частин покрыву та андроцею утворюється особлива структура — гіпантій. Форма гіпантію може бути різноманітною і іноді брати участь в утворенні плоду (цінарродій — плід шипшини, яблуко). Гіпантій характерний для представників родин розових, аґрусових, ломикамєневих, бобових. Частини квітки ділять на *фертильні*, або репродуктивні (тичинки, маточка або маточки), і *стерильні* (оцвітина).

Оцвітин

а

Оцвітина

- Оцвітину називають простою, якщо всі її листочки однотипні (квітка тюльпана). Подвійна оцвітина складається з чашечки та віночка. **Чашечка** — це зовнішнє коло подвійної оцвітини, що виконує переважно функцію захисту; листочки, що складають чашечку — **чашолистки** — найчастіше бувають зеленими, рідше — забарвленими у інший колір.

Оцвітина

- Проста оцвітина буває віночкоподібна та чашечкоподібна.

Віночок

- **Віночок** — внутрішня, найпомітніша частина подвійної оцвітини, що пристосована для приваблення запилювачів. Листочки, що утворюють віночок, називаються **пелюстками**. Віночок буває роздільнопелюстковим або зрослопелюстковим. В пелюстці нижня, більш вузька частина — **нігтик** — може значно відрізнитися від верхньої, розширеної — **відгону**.
- В зрослопелюстковому віночку розрізняють **трубку**, **відгін** та **зів** — місце переходу трубки у відгін. Кількість зубців, лопастей або доль відгону звичайно вказує на кількість зрощених пелюсток.
- Залежно від співвідношення величин трубки та відгону та від форми відгону, розрізняють різні форми віночка, наприклад: колесоподібний, дзвоникоподібний (у дзвоника), трубчастий, язичковий, двогубий (у яснотки).

Оцвітина (віночок + чашечка)

ВІНОЧОК

Чашечка

